

Huvudman

Malmö kommun
grundskola@malmo.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Bäckagårdsskolan i Malmö kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Malmö kommun att senast **2023-01-13** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Malmö kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Malmö kommun ska vidta följande åtgärder

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

1. Se till att rektor utreder saken då en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse. Med utgångspunkt i vad som framkommit vid utredningen ska rektorn därefter se till att åtgärder vidtas för att få eleven att ändra sitt beteende. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas (5 kap. 9 och 10 §§ skollagen).

2. Se till att lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § skollagen).
3. Se till att det upprättas en plan mot kränkande behandling som innehåller en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever på skolan. Planen ska även innehålla en redogörelse av vilka av åtgärderna som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna i nuvarande plan har genomförts ska tas in i den nya planen (6 kap. 8 § skollagen)

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden vid Bäckagårdsskolan i Malmö kommun, bland annat vad gäller skolans arbete mot kränkande behandling samt bristande trygghet och studiero, inlett en riktad tillsyn den 21 mars 2022. Skolinspektionen ska i sin utredning ta ställning till om Malmö kommun, som är huvudman för Bäckagårdsskolan, följt gällande bestämmelser om trygghet, studiero och motverkande av kränkande behandling.

Skolinspektionen begärde inledningsvis in dokumentation från skolenheten, bland annat skolans plan mot kränkande behandling samt de tio senast inkomna kränkingsanmälningarna med relaterad information från anmälan till utredning och eventuell åtgärd och de tio senast inkomna incidentrapporterna med relaterad information från anmälan till utredning och eventuell åtgärd. Skolinspektionen har därutöver tagit del av ytterligare dokumentation i form av bland annat rutin när en elev stör undervisningen eller uppträder olämpligt, rutin vid utmaning i klass, rutin för grundskoleförvaltningens hantering av hot, våld, kränkningar, tillbud och arbetsskador avseende elever, rutiner vid kränkande behandling samt skolans ordningsregler. Skolinspektionen besökte Bäckagårdsskolan den 3-4 maj 2022. Vid besöket intervjuade Skolinspektionen elever, lärare, representanter för elevhälsan och skolledningen. Skolinspektionen besökte även lektioner och vistades i skolans lokaler och på skolgården vid tider då elever hade rast. Kompletterande digitala intervjuer har genomförts med lärare och skolledning den 7-8 juni 2022. Huvudmannen har fått möjlighet att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Trygghet

Merparten av de intervjuade eleverna uppger att de känner sig trygga på skolan och intervjuade lärare säger sig uppleva detsamma. Några elever uppger att när det blir bråk och konflikter känner de sig inte trygga. En elev uppger att hen berättat för sin mentor om en elev som vid upprepade tillfällen blivit retad. En annan elev berättar att det i omklädningsrummet till idrotten finns elever som pratar om andra elevers kroppar. Eleverna säger att det oftast upphör efter att lärare sagt till. En elev berättar att mentorn har individuella samtal med alla elever i klassen och frågar om de är trygga. Intervjuade lärare uppger att de försöker fånga upp det som händer i klassen samt elevernas mående. Mindre saker kan vara svåra att fånga upp men att de tar tag i allt de får kännedom om. Elevhälsan uppger att det är svårt att ge en samlad bild avseende om eleverna känner sig trygga på skolan eftersom de arbetar med klasser där det finns utmaningar och det finns elever som känner sig otrygga. Rektorn uppger att de flesta eleverna är trygga på skolan och att de använder elevenkäter för att analysera tryggheten. Rektorn uppger samtidigt att när det förekommer kränkningar och konflikter vidtas åtgärder på skolan men att händelserna kan få eleverna att känna sig mindre trygga.

Studiero

Elever uppger att den höga ljudnivån ger huvudvärk och gör att de inte kan fokusera. En elev säger att stöket bara blir värre och värre. Några elever uppger att elever går in och ut ur klassrummet fastän de inte får. Eleverna ger olika bild av huruvida de kan arbeta med sina skoluppgifter under lektionerna trots att det är bristande studiero. Några elever berättar att de kan arbeta ändå men att de tror att deras klasskompisar har svårt att koncentrera sig, andra elever säger att de har svårt att koncentrera sig. Övervägande del av de intervjuade eleverna i årskurs 3-5 berättar att det alltid är samma elever som stör och inte lyssnar på lärare. De uppger alla att det varit bristande studiero under flera år. Någon elev i årskurs 3-5 säger att det är olika elever som stör. Intervjuade elever i årskurs 6-9 uppger att de kan arbeta på lektionerna. En elev uppger att det är stökigare vid vissa lektioner med vissa lärare. Lektioner tillsammans med lärare som ger eleverna mycket frihet har ofta sämre studiero.

Intervjuade lärare för årskurs 1-2 uppger att de har studiero i sina klasser. Lärare för årskurs 3-5 uppger att studieron är en stor utmaning. Lärare i årskurs 6-9 uppger att studieron överlag är bra samt att det i mellanstadiet varit många lärarbyten medan personalomsättningen i högstadiet varit lägre. De berättar även att eleverna har klasslärare till och med årskurs 5 och att det blir en stor omställning när eleverna får ämneslärare i årskurs 6. Lärarna i årskurs 3-5 beskriver hur elever går in och ut ur klassrummet när de vill utan överenskommelse med läraren, att det är högljutt, att det i några klasser kastas saker så som pennor, suddgummin och pappersbollar. Om en elev är i affekt kan stolar vältras eller så kan eleven banka på bordet. Vidare uppges att elever inte hörsammar tillsägelser. Vid genomgångar blir läraren ofta avbruten vilket förlänger genomgången. En lärare uppger att eleverna inte vet vad de ska göra efter genomgången för att läraren blivit konstant avbruten, att ljudnivån är hög och att flera elever därmed tappat koncentrationen under genomgången. Lärare uppger även att elever uttrycker somatiska besvär till följd av situationen i klassrummet så som huvudvärk och ont i magen och att de inte vill komma till skolan. Lärare uppger att det är bristande studiero nästan varje dag. Någon lärare uppger att det generellt är en tuff attityd mellan eleverna och att ungefär hälften av dagarna är dåliga vilket påverkar elevernas förmåga att arbeta på lektionerna. Läraren uppger vidare att det har framförts klagomål från elever som tycker att situationen är jobbig. Elever lämnar klassrummet utan att de blivit tillsagda att lämna. Detta gör studieron i klassrummet bättre för stunden, dock upplever lärarna att tillsynsansvaret gör att de själva behöver lämna klassrummet för att leta upp de elever som lämnat, och att eleverna som är kvar i klassrummet då lämnas utan lärare. På frågan avseende vilka resurser som satts in för att förbättra studieron i årskurs 3-5 svarar lärarna att de bland annat har fått pedagogiska hjälpmedel så som klockor i alla klassrum. De har även dialog med biträdande rektor kring tydliggörande pedagogik och tydlighet i klassrummet vilket är insatser för alla elever. I en klass har en extra lärare satts in och på veckobasis genomförs pulsmätningar och utvärdering av arbetsron. I årskurs 5 stöttar en extra lärare upp i matematik och svenska vissa lektioner i veckan. Vid sjukdom eller liknande behöver dock den läraren täcka upp för frånvarande lärare och kan därmed inte stötta upp i årskurs 5 i enlighet med vad som är tänkt.

Rektorn uppger att elevhälsan genomför ett värdegrundsarbete i två klasser i årskurs 3-5. Lärarna uppger att det finns klasser med stort behov av förbättrad studiero som inte har insatser för detta. Representanter för elevhälsan uppger att studieron varierar, att det finns klasser med studiero och klasser där studieron är mindre bra. De uppger vidare att det varit hög personalomsättning bland både lärare och biträdande rektorer på skolan vilket skapat oro i elevgruppen. Likaså har lektionsstrukturen blivit lidande till följd av den höga personalomsättningen. Rektorn uppger att studieron i årskurs 1-2 samt 6-9 är god men att studieron varierar i årskurs 3-5. Rektorn uppger vidare att man satt in omfattande insatser för att förbättra studieron i en klass. I andra klasser har det mer handlat om att stötta enskilda lärare som själva uppmärksammat skolledningen på behov av stöd med ledarskapet i klassrummet. Arbete kring ledning och stimulans samt tydliggörande

pedagogik, observation och samtal med lärare som uttryckt behov av stöd samt insatser inom ramen för elevhälsan är exempel på åtgärder som vidtagits. Rektorn uppger att insatserna för att förbättra studieron i årskurs 5 mestadels består av nära dialog med mentor och biträdande rektor. Vidare uppger rektorn att de, efter att ha fått ta del av vad som framkommit i Skolinspektionens intervjuer, överraskats av omfattningen av de utmaningar med studiero som finns i årskurs 5.

Intervjuade elever och lärare berättar att skolan har ordningsregler. Eleverna i årskurs 1-2 berättar att det blir konsekvenser när någon bryter mot reglerna. Eleverna i årskurs 3-5 berättar att det finns en gräns på skolgården som man inte får överträda och att det blir konsekvenser om läraren märker att en elev bryter mot reglerna. Eleverna i årskurs 6-9 instämmer i att det finns ordningsregler och de berättar även att de har varit med och röstat fram ordningsreglerna. Rektorn uppger att ordningsreglerna skickas ut till vårdnadshavare inför läsårsstart samt att det pågår ett arbete med att utveckla ordningsreglerna utifrån de tre stadierna.

Skolans arbete med disciplinära åtgärder beskrivs i åtgärdstrappan som framgår av skolans rutin när en elev stör undervisningen eller uppträder olämpligt. I åtgärdstrappan är stegvisa åtgärder utifrån händelser beskrivna samt vilken funktion som ansvarar för åtgärderna. Det framgår även att disciplinära åtgärder ska dokumenteras.

Lärare som undervisar i årskurs 1-2 beskriver sitt arbetssätt på så sätt att de tar ut barn ur klassrummet som behöver en paus eller en stund för att samla sig. När de tagit ut eleven passar läraren även på att prata med eleven. Det handlar både om att eleven kan behöva en paus och en möjlighet att bryta ett mönster och om att få till ett enskilt samtal mellan läraren och eleven. Elever kan även bli ombedda att ta ett varv runt skolbyggnaden och därefter återgå till klassrummet. Lärarna uppger att de inte benämner detta som en utvisning utan att det snarare är ett sätt att återfå lugn.

Intervjuade lärare i årskurs 3-5 uppger att de disciplinära åtgärder som finns är svåra att använda i praktiken, i synnerhet i en grupp som är otrygg. Att utvisa en elev från klassrummet sätter eleven i en jobbig situation uppger lärare, och eleven kan uppleva det som ett misslyckande, samtidigt blir det problematiskt om eleven vägrar att lämna klassrummet. Lärare uppger att de istället försöker skapa goda relationer till eleverna för att de hoppas kunna nå längre med goda relationer än med konsekvenser från åtgärdstrappan. En lärare uppger att det handlar om att förvalta förtroendet från eleverna vilket gör det svårt att samtidigt använda disciplinära åtgärder.

Lärarna som undervisar i årskurs 6-9 uppger att de sällan använder disciplinära åtgärder så som utvisning eller kvarsittning. Det som snarare händer är att läraren tar ut eleven utanför klassrummet för att tala om det som hänt, för att få eleven att förstå vad den gjort fel för att därefter återgå till klassrummet. De uppger att eleverna är medvetna om att åtgärdstrappan finns och att lärare pratar om de olika

nivåerna och hur de kan gå vidare. En lärare i 6-9 beskriver att situationer när elever inte lyssnar på tillsägelser behöver tas på allvar. Hen brukar boka in större möten med många professioner för att både vårdnadshavare och elev ska se att skolan tar beteendet på största allvar.

Elevhälsan berättar att åtgärdstrappan presenterats på arbetslagsmöten för att skapa likvärdighet men att lärare hanterar situationer olika. De uppger även att det relationella arbetet med eleverna spelar stor roll i fråga om elevernas agerande och att lärare, med goda relationer till eleverna, inte behöver arbeta så mycket disciplinärt.

Rektorn uppger att det till exempel är problematiskt att använda utvisning när eleverna är så unga som i årskurs 3-5 samt att skolan har ett tillsynsansvar att beakta. Rektorn uppger vidare att skolan försöker att ha en hög bemanning för att lärare inte ska vara själva med en klass.

Elever i årskurs 3-5 berättar att det oftast är samma elever som skapar bristande studiero och inte lyssnar på lärares tillsägelser. Lärare i årskurs 3-5 berättar att det i flera klasser är en begränsad grupp elever som stör undervisningen och inte lyssnar på tillsägelser. Lärare uppger att skolledningen känner till problematiken och att det är svårt att bedriva undervisning. Biträdande rektor har haft möten med elever och vårdnadshavare. En lärare berättar att det under en period innevarande termin var mycket fysiskt våld i klassen och då var den biträdande rektorn i klassen och pratade om detta med eleverna. På fråga om rektorn ser till att det startas en utredning avseende vad som ligger bakom upprepat ordningsstörande beteende eller upprepat olämpligt beteende svarar lärarna att det inte är något de känner till, de uppger att de har dialog med biträdande rektor kring situationen i klassen. För någon elev förs samtal med biträdande rektor och samtal med elev och vårdnadshavare men detta gäller inte för alla elever som upprepat stör ordningen i klassrummet.

Rektor uppger att det finns en rutin avseende att lärare ska signalera till elevhälsan om de har en elev som vid upprepade tillfällen stör ordningen i klassrummet så att undervisningen påverkas och läraren inte själv kan komma till rätta med beteendet. Lärarna behöver påminnas om rutinen. Rektorn uppger vidare att de inte fått några ärenden av detta slag till elevhälsan från lärare i årskurs 3-5. Rektorn uppger vidare att arbetet med att utreda upprepat ordningsstörande beteende är påbörjat men att all kraft har lagts på en klass i årskurs 3-5 vilket gjort att andra identifierade behov av utredningar inte kunnat påbörjas. Att sätta in åtgärder för att få elever som upprepat stör ordningen eller upprepat beter sig olämpligt att ändra sitt beteende är även det ett påbörjat arbete i en klass enligt rektorn. Rektorn uppger att de har startat upp ett arbete men att de är i en uppförsbacke efter pandemin och behöver jobba ikapp. Tre viktiga delar i arbetet är enligt rektorn relationsskapande, tydlig struktur och lektionsupplägg och därtill utökad värdegrundsarbete i flera klasser. Det finns en plan som de behöver tid att arbeta igenom.

Motverkande av kränkande behandling

Av skolans plan mot kränkande behandling som ingår i dokumentet benämnt *Lika-behandlingsplan 2021/2022* framgår att planen gäller för läsåret 21/22. Dokumentet innehåller till stor del en nulägesbeskrivning där skolans arbete i stort beskrivs med hänvisning till exempelvis diskrimineringsgrunderna, hur elevhälsan arbetar, att värdegrundskartläggning genomförs varje termin, trygghetsrådets uppdrag m.m. I planen anges en kartläggning över kränkningsärenden från föregående läsår, där det framgår att i alla tre stadier är det fler pojkar än flickor som utsätter andra för kränkningar och blir utsatta för kränkningar. Vidare framgår att fysiska och verbala kränkningar sker i alla stadier och att kränkningar i sociala medier främst sker i årskurs 6-9. Det framgår även att de flesta kränkningarna i årskurs F-5 sker på skolgården. Därefter följer rutiner kring att anmäla, utreda och åtgärda diskriminering och kränkande behandling. Slutligen följer planerade åtgärder för läsåret 21/22 samt en beskrivning av hur elever och personal ska medverka i arbetet, hur det ska förankras samt hur det ska följas upp och utvärderas. De planerade åtgärderna är bland annat att fortsätta med HBTQI-arbetet, att inte göra könsuppdelade gruppindelningar, genomgående ha fokus på jämställdhet och ett normkritiskt förhållningssätt, att ha nolltolerans mot nedvärderande språkbruk, att uppmärksamma olikheter i traditioner och högtider, att anpassa verksamheten till elever med funktionsnedsättning, att prata om könsöverskridande identitet med elever i årskurs 4 och att skapa kontaktytor där olika årskurser möts. I intervju uppger rektorn att planen mot kränkande behandling har reviderats till nästa år utifrån förvaltningens nya mall samt att utvärdering kommer att finnas med av innevarande års insatser. Rektorn uppger att de inte kunnat genomföra de insatser de hade önskat under pandemin, vilket gör att planen inte sett ut som den brukar. Rektorn uppger att det kommer att bli bättre i nästa års plan.

Intervjuade elever uppger att många lärare och vuxna på skolan reagerar och agerar när en elev gör något dumt mot en annan elev eller använder ett oönskat språkbruk. Elever i årskurs 3-5 säger att lärare reagerar på kränkande språkbruk men att de märker att lärarna är trötta på att det händer hela tiden. Om lärare skulle skicka mejl hem varje gång en elev är taskig mot en annan elev skulle det bli flera mejl om dagen säger en elev. Eleverna säger att det ibland sker incidenter på rasterna som inga vuxna märker. På fråga om det finns elever som är mobbade på skolan svarar eleverna "ja". Det finns elever som inte har någon att leka med och elever som blir retade. Ofta är det samma elever som utsätter andra elever men det kan variera vilka elever som utsätts. Elever i årskurs 6-9 berättar att om det går överstyr så tar en lärare tag i situationen, elever lyssnar på lärares tillsägelser. De tror inte att det finns mobbning på skolan. En elev berättar att hen pratat med mentorn om en annan elev i klassen som blev utsatt av elever i andra klasser. Eleverna i årskurs 6-9 är ofta inomhus på rasterna och personal finns både inomhus och på skolgården. Intervjuade lärare i årskurs 3-5 uppger att mobbning/upppepade kränkningar mot en och samma elev förekommer och att det är något som personal alltid behöver hålla ögonen på. Några lärare uppger att taskiga kommentarer mellan elever förekommer hela tiden. Lärarna i årskurs 6-9 uppger att kränkningar oftast sker på sociala medier och att vissa lärare tar tag i det direkt genom att kontakta vårdnadshavare och elevhälsoteamet medan andra inte inser allvaret i

det som sker på sociala medier. Ibland sker mobbning utan lärares vetskap och när det väl kommer fram är det akuta åtgärder som krävs. Lärare i årskurs 6-9 önskar att det förebyggande arbetet var mer planerat och organiserat. Det skulle avlasta mentorerna och inget skulle falla mellan stolarna. Lärare i årskurs 6-9 tar upp att sociala medier är ett område det behövs ett samlat arbete kring. De uppger vidare att de agerar på dåligt språkbruk men att de saknar ett gemensamt skolövergripande arbete kring språkbruket. Som det ser ut på skolan nu, är det enstaka lärare som tar egna initiativ för att få ordning på elevernas språkbruk. Elevhälsan uppger att de har planerat ett värdegrundsarbete för årskurs F-8 som kommer att starta efter sommaren. Materialet kommer vara åldersanpassat och bland annat handla om hur man pratar med varandra. Arbetet kommer även vara kopplat till de kränkingsanmälningar som gjorts.

Lärare i årskurs 1-2 uppger att de anmäler kränkningar till rektorn men de tror inte att all personal skulle agera likadant vid en situation eller att alla vuxna alltid uppmärksammar kränkningar. Samtliga lärare i årskurs 3-5 svarar nej på frågan om alla kränkningar anmäls till rektorn och uppger att det handlar om en prioritering på grund av tidsbrist. De uppger vidare att fysiska kränkningar anmäls i högre utsträckning än verbala kränkningar. De tror generellt personal i högre grad uppmärksammar fysiska kränkningar. En lärare uppger att det som händer i klassrummet anmäls men att många elever kommer och berättar om saker som hänt på rasten där vuxna har närvarat utan att upprätta en kränkingsanmälan. Läraren tillägger att man inte själv alltid har tid att ta tag i det och att hen tycker att den vuxne som var på plats borde ha tagit tag i situationen. En lärare upplever en tidspress när hen får leta upp personal från rasten för att reda ut vad som hänt och bestämma vem som ska anmäla kränkningen. Lärare i årskurs 6-9 uppger att kränkningar anmäls men att det är svårt att hinna med. Representanter för elevhälsan uppger att den nyanställda elevkoordinatorn kommer att utreda kränkningar samt göra uppföljningar. På fråga om elevhälsan tror att alla kränkningar anmäls till rektorn svarar de nej med hänvisning till att det tar tid att anmäla och utreda en kränkning samt att de inte tror att all personal anmäler kränkande kommentarer. De uppger att eleverna på skolan har ett hårt språkbruk och att skolan behöver ta ett nytt grepp om just språkbruket. De berättar vidare att de i arbetslagen diskuterat förhållningssätt och gränsdragning samt att de inte ska acceptera skojbråk. Rektorn uppger att alla kränkningar anmäls, att personalen gör många kränkingsanmälningar och utredningar av kränkande behandling och att det ofta även konstateras att det inte varit fråga om en kränkning. När anmälan kommit till rektorn tillkänna skickas anmälan vidare till huvudman genom blankett *Anmälan till rektor och huvudman*. Rektorn uppger att det är en stor arbetsbörda att anmäla och utreda och att hon redan ser goda effekter av elevkoordinators arbete med att ta över kränkingsutredningarna. Rektorn uppger att det förts diskussioner kring språkbruk och var gränserna går. Rektorn är trygg med att personal skulle reagera på diskriminerande och kränkande språkbruk.

Det framgår av de utredningar av kränkande behandling som Skolinspektionen tagit del av att skolan utreder kränkningar genom samtal med berörda, att kontakt tas med vårdnadshavare och att åtgärder vidtas.

Rättslig reglering

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och utbildningen präglas av studiero. Med studiero avses att det finns goda möjligheter för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Av 5 kap 5 § skollagen framgår att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutas om ordningsregler.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Kränkande behandling definieras i 6 kap. 3 § skollagen som ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 6 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det

kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionens bedömning

Trygghet

Skolinspektionens utredning visar att elever generellt är trygga på skolan. Skolinspektionens utredning kan inte påvisa några brister vad gäller tryggheten på skolan.

Studiero

Skolinspektionens utredning av studieron visar att det finns en problematik i detta avseende i årskurs 3-5 och att eleverna påverkas negativt. Lärare uttrycker att de inte kan skapa studiero och rektorn har pågående insatser avseende bland annat studiero i två klasser, dock inte i alla klasser där de finns brister i studieron.

I ärendet har det framkommit att det finns ordningsregler på skolan som rektorn beslutat om och som utarbetats under medverkan av eleverna. Skolinspektionens utredning kan inte påvisa några brister vad gäller arbetet med ordningsregler på skolan.

Det har vidare framkommit i ärendet att utredningar av elevers upprepat ordningsstörande beteende, olämpliga beteende eller händelser där en elev gjort sig skyldig till allvarigare förseelser endast i viss mån genomförts på skolan. Rektorn beskriver att fokus har legat på en klass i årskurs 3-5. Rektorn har dock haft kännedom om att elever betett sig på ett sådant sätt att en utredning hade varit påkallad. Lärare vittnar om en mindre grupp elever som dagligen stör studieron genom att inte hörsamma tillsägelser, som använder ett kränkande språkbruk i klassrummet och som stör genomgångar och undervisning på så sätt att det påverkar andra elevers möjlighet att tillgodogöra sig undervisningen. Situationen påverkar hela klassens möjlighet att tillgodogöra sig utbildningen.

Av skolförfattningarna framgår att rektor har ett särskilt ansvar att tillförsäkra eleverna studiero, bland annat genom att utreda upprepat ordningsstörande eller olämpligt beteende och i förekommande fall vidta åtgärder i syfte att få elever att ändra sitt beteende. Skolinspektionen konstaterar att rektorn brustit vad gäller skyldigheten att utreda elevers upprepat ordningsstörande eller upprepat olämpliga beteende.

Skolinspektionens tillsyn har inte omfattat skolans arbete vad gäller elever i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen vill dock i sammanhanget göra huvudmannen uppmärksam på att en utredning avseende en elevs upprepat ordningsstörande eller upprepat olämpliga beteende kan resultera i att det även finns behov av att utreda en elevs behov av särskilt stöd. Om sådana förutsättningar föreligger ska en utredning avseende särskilt stöd inledas skyndsamt.

Motverkande av kränkande behandling

Den kartläggning som har gjorts i det dokument där planen mot kränkande behandling ingår ger en begränsad bild av skolans utmaningar och behov. Det har i utredningen framkommit att skolenheten har underlag av kartläggande karaktär så som värdegrundsarbete och enkätsvar vilket med fördel skulle kunna användas i kartläggningsdelen i planen mot kränkande behandling. Planen saknar även konkreta åtgärder som skolan ska vidta för att förebygga kränkande behandling. De konkreta åtgärderna ska vara utformade utifrån skolenhetens behov samt vara möjliga att utvärdera. Åtgärderna i planen syftar i första hand till att motverka diskriminering. Det går inte att utläsa om de i planen angivna åtgärderna utgår från ett aktuellt behov på skolenheten, åtgärderna är dessutom allmänt hållna. Såvitt framkommit har inte anmälda och utredda kränkningar tagits i beaktande vid beslut om åtgärder i planen. Det saknas även en utvärdering av föregående års insatser för att motverka kränkande behandling. Mot bakgrund av ovanstående konstaterar Skolinspektionen att skolans plan mot kränkande behandling inte lever upp till lagstiftningens krav.

Av utredningen framgår att incidenter som kan utgöra kränkande behandling i skollagens mening inte alltid anmäls till rektorn av personal. Det har framkommit att lärare inte anmäler alla kränkningar på grund av tidsbrist samt att det kan finnas en otydlighet avseende vem som ska göra en anmälan. Lärare i årskurs 3-5 uppger att fysiska kränkningar alltid anmäls men att verbala kränkningar inte alltid anmäls på grund av att det händer för frekvent. Bilden av att incidenter som kan utgöra kränkande behandling i skollagens mening inte alltid anmäls av personal delas av elevhälsan som dock uppger det kommer att bli bättre nu när elevkoordinatören börjat och att lärarna kommer att avlastas från att göra utredningar avseende kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att det är visat att personalen inte anmäler alla händelser där elever anser sig ha blivit utsatta för kränkande behandling till rektorn. Detta utgör en brist.

I ärendet har framkommit att uppgifter om kränkande behandling kommer till huvudmannens kännedom när de anmäls av personal till rektor. Någon brist vad gäller rektors anmälningskyldighet till huvudmannen kan således inte konstateras.

Utredningsskyldigheten vad gäller uppgifter om kränkande behandling inträder när det kommit till skolans kännedom att en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling. Då det framkommit att personal inte anmäler alla uppgifter om att elever upplever sig ha blivit kränkta är det sannolikt att inte alla uppgifter utreds. Skolinspektionen kan dock inte mot bakgrund av utredningen i ärendet konstatera någon brist i utredningsskyldigheten.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Malmö kommuns verksamhet vid Bäckagårdsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Malmö kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av beslutsfattare Anna Thuröe

Utredare Sofia Hall har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även jurist Elin Andersson medverkat.

2022-08-12

X Anna Thuröe

Anna Thuröe
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Thuröe

2022-08-12

X Sofia Hall

Sofia Hall
Utredare
Signerat av: Sofia Hall